

КОМУНИКАТИВЕН СТРОЕЖ НА ХУДОЖЕСТВЕНАТА ТВОРБА

*автор, читател, повествовател,
лирически герой*

АВТОР

Под автор най-често се разбира човек, благодарение на чийто творчески труд е създадено едно литературно произведение, най-често авторът представя себе си в творбата си, но е възможно и персонажите в произведението му да са плод на въображението му. Авторите на произведения, написани в проза се, наричат най-общо повествователи, а на лиричните творби - поети.

ЧИТАТЕЛ

Човек, който се запознава със съдържанието на дадена литературна творба. Възможен е следният модел на дейност на читателя при четенето на творбата: установяване на контакт с творбата; представяне; интерпретация; определяне на мястото ѝ в творчеството на писателя; изводи за позициите му.

ПОВЕСТВОВАТЕЛ

Разказващият историята в епическия текст. Неговият статут е двойствен. От една страна той присъства в художествената реалност и е един от героите (измислени) в нея. От друга обаче изразява най-пряко позициите на автора и така се свързва с времето на създаването на текста (началото на "Дядо Йоцо гледа" е добър пример за раздвоеността на разказвача - оценяващ неспособността на доживелите свободата да ѝ се радват и влизащ в света на прогледналия за българското съпя старец).

ЛИРИЧЕСКИ ГЕРОЙ

Превъплъщение посредством лириката на художествен образ, действителен или въображаем, дълбоко развълнувал поета и породил у него съответстващи на природата му чувства: възхита, преклонение, порив към подвиг, дълг или мъст. Невинаги лирическият герой се слива с образа на поета. В повечето случаи той е израз на чувствата на поколенията или на социалната среда чрез словото на поета към необикновените му прояви, за да бъде художествено убедителен, трябва да има историческо съдържание, да отразява революционната или гражданската идейност на епохата, с която поетът го свързва. Лирическият герой е могъщо средство за творческо превъплъщение преди всичко поради вложения дълбоко в него емоционален заряд.

ЛИРИЧЕСКИ СУБЕКТ, ГОВОРИТЕЛ, АЗ

Този, който изрича казаното в поетическия текст. Той е много близък на личността на автора, но не е авторът, защото е част от фикционалността (измислеността) на текста и следователно също е един от художествените образи в него. През неговите думи, преживявания, емоции се „вижда“ както света извън него, така и собствения му вътрешен свят.

Като тип човешко поведение субектът може да се коментира като „**лирически герой**“, но трябва да се разграничава от другите човешки присъствия (герои), НА/ЗА КОИТО се говори и които се обобщават заедно с останалите поетически образи като „**лирически обекти**“ (в баладата „Хаджи Димитър“ на Ботев лирическият субект говори за умиращия-неумиращия юнак в обкръжението на пушката, сабията, слънцето, жътварките, животните, вечерта, небето, звездите, Балкана, гората, самодивите...).

ПОДБРАЛ: Борис Толев; 11 „В“;
СОУ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“ – Севлиево;
учебна 2007/08 год.